

šola vsaj po en izvod »Zvončka« in »Knjižnice za mladino«, ne moremo preračunati. Do tedaj je še dolgo, dolgo. So sicer nekateri kraj. šol. sveti, ki določijo vsako leto po nekaj v ta namen, a ta denar porabijo potem drugam ter se izgovarjajo, da ni denarja. Ta izgovor je sicer piškav! Ako gre občinski predstojnik kam v eno uro oddaljeno vas, ima za svojo pot 10 K in da je bolj imeniten, vzame s seboj še tajnika, ki mu plača 6 K. »Zvonček« in »Knjižnica« bi za ta znesek dohajala vse leto v šolo.

In pri takšnih razmerah hoče g. ravnatelj uvesti še nove predmete. Ali bi ne bilo bolje, da bi se potrudil, da bi se šolstvu v tem odpomoglo? Lepo priložnost ima, ker je član okrajnega in deželnega šol. sveta.

Nekaj naj tu javno pribijem! Vlada je pokazala, da so v Istri takšne razmere, da ni potreba niti c. kr. okr. nadzornikom, da bi znali nemški. Tem manj je torej treba učiteljem, a to le Italijanom. Kedaj se bodo potrudili slovenski deželni in državni poslanci, da uveljavijo to za Slovence in Hrvate?

Omenim naj še, da oni italijanski nadzornik, ki ne zna nemščine, ni absolviral učiteljskega ni v Italiji ni v Tridentu, pač pa v Kopru, kjer je napravil maturo l. 1877., a težko, da se je posrečilo napraviti to še kateremu Slovencu brez znanja nemščine. Iz tega se učimo, da ne smemo soditi znanja in olike učiteljstva po znanju nemščine, ker nam je pokazala vlada sama, da to ni merodajno merilo.

Dr. Sitnež.

Na razstavo v Zagreb k bratom Hrvatom v nedeljo 22. jan. 1905!

V zadnji številki pr. t. je »Učit. Tovariš« naznanil, da se vrši velika razstava risarij v Zagrebu od 22. decembra 1904 do 15. januarja 1905, ki jo priredi sekcija »za promicanje umjetničkoga obrazovanja Hrvatskega društva za unapredjenje obrazovanja.« O Božiču je posetilo nekaj slovenskih učiteljev razstavo v Zagrebu, toda tedaj so šele pričeli razstavljati risarije in to zaradi tega, ker je hrvaškemu učiteljem neki koncert povzročil mnogo dela. Toda gostoljubnosti hrvaškega učiteljstva se imamo prezgodni obiskovalci razstave zahvaliti, da se nismo vrnili, ne da bi kaj videli, temveč vračali smo se s pravo srčno zadovoljnostjo in z velikim občudovanjem vsega tega, kar smo videli. Gosp. učitelj Ivan Tomašič je bil tako vrlo prijazen in nam je razkazoval še ne razstavljeni del risarij. Kar načuditi se nismo mogli, kakšni uspehi se dosežejo z novimi metodami. Razstava je velezanimiva. Razstavljene so risarije učencev, izgotovljene v moderni smeri, risane v zabaviščih, ljudskih in meščanskih šolah, realkah, gimnazijah in učiteljskih Avstrije, Ogrske, Nemčije, Švice in drugih dežel. Gosp. Tomašič je tudi obljubil, da bo predaval o novi metodi, in poseben strokovnjak bo kritikoval delo g. Marina, kadar se udeleži več slovenskih učiteljev razstave.

Tudi risarije tovariša Šege iz Logatca so razstavljene. Razstava traja ves mesec januar. »Učit. Tovariš« v večjem številu v nedeljo dne 22. t. m. in pričakovati bi bilo, da se tega izleta udeleži tudi drugo slovensko učiteljstvo v mnogobrojnem

številu. Kdo si ogleda to razstavo, pridobi več, nego če bi prečital več metodičnih knjig o novi reformi.

V Celju, dne 8. januarja 1905.

Fr. Voglar,
učitelj.

Nižjeavstrijski deželni šolski zakon popravljen.

Dan 21. decembra l. l. mora vsegamogočna antisemitska stranka na Dunaju vpisati v svoje politične anale kot dan, s katerim je pričela bledeti s takim sijajem prižgana zvezda v antisemitizmu oblečenega klerikalizma.

Kakor je »Učit. Tovariš« že pisal, je predložil deželni odbor nižjeavstrijski deželni zboru nov šolski zakon o povišanju učit. plač. Zakon je bil tak, da smo že takrat izrekli mnenje, da ga vlada nikakor ne more predložiti v najvišje potrjenje, ako si noče dati sama sebi krepke zaušnice.

V prvem zasedanju sklenjeni in od večine sprejeti šolski zakon v nižjeavstrijskem deželni zboru je bil tak, da je bilo učiteljstvo popolnoma izročeno v milost in nemilost antisemitski recte klerikalni brezobzirni stranki. In kdor pozna končne smotre te breznarodne, po nadvladi hrepeneče stranke, je moral priznati, da bi bil novi šolski zakon v tem obsegu in v tem zmislu, kakršnega je skoval dež. odbor, na čelu mu dr. Gessmann, prvi žebelj v rakev sicer precej zastarelemu, a vendar še dokaj dobremu državnemu šolskemu zakonu.

Sicer je trojica Gessmann-Lueger-Scheicher jako oprezno in zvito postopala pri operaciji novega šolskega zakona, za kulisami je pridobila celo vlado zase, dokaz temu ta, ker ni odprl v prvem zasedanju dež. zbora pri sklepanju novega šolskega zakona vladni zastopnik grof Kielmansegg niti enkrat ust — a račun so delali brez oštirja.

Usodepolno glasovanje o znani vladni zahtevi o 63 milijonih kredita v računskem odseku državnega zbora, poulične demonstracije socijalne demokracije, adresa vseučilišnih profesorjev in nebroj peticij in odposlanstev tako na naučnega ministra kakor tudi na bivšega ministrskega predsednika dr. pl. Koerberja so prisilile skupno ministrstvo, da ni predložilo že sklenjenega šolskega zakona v najvišje potrjenje, temveč ga vrnilo deželni zboru v nov pretres z onimi predlogi, kakršne so stavili vsi ravnokar imenovani faktorji. In glavna zahteva vseh teh raznih pojavov se je takorekoč koncentrirala v tem, da država ne sme izročiti vse oblasti nad šolstvom stranki, kakršno tvorijo ravno antisemiti. In vlada je spoznala resnost položaja, ako izroči v najvišje potrjenje tak šolski zakon, kakršnega je odobril v prvem zasedanju deželni zbor nižjeavstrijski, zakaj že dne 4. decembra l. l. je izrekel dr. pl. Koerber v nekako pomirjenje razburjene javnosti deputaciji, ki jo je vodil državni poslanec dr. Vogler, sledeče besede: »Die Regierung kann selbstverständlich nicht achtlos an der Bewegung vorübergehen, die diese Gesetze in weiten Kreisen hervorgerufen haben, und ebensowenig vermag die Regierung ein Grundprinzip unserer ganzen Schulgesetzgebung, die Obergewalt des Staates, bei ihrem Entschlusse zu übersehen.«

Deželni zbor nižjeavstrijski je bil sklican na dan 21. decembra l. l. edino-le v ta namen, da pretrese še enkrat ves zakon ter vstavi one izpremembe, kakršne je nasvetovalo